

Besluit van

tot wijziging van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden (verbod gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw)

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van nr. XX, Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, gedaan mede namens Onze Staatssecretaris van Economische Zaken;

Gelet op de artikelen 79, 80, eerste lid, en 80a, eerste lid van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden:

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van, nr.);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van, nr. XX, Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, uitgebracht mede namens Onze Minister van Economische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

Het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden wordt als volgt gewijzigd.

A

Aan artikel 1 worden onder vervanging van de punt door een punt komma achter onderdeel k drie onderdelen toegevoegd, luidende:

- l. verhard oppervlak: oppervlak dat is verhard door bebouwing, bestrating en overige verhardingen aangebracht op de bodem voor verbetering van draagvlak en begaanbaarheid;
- m. niet-verharde oppervlak: oppervlak niet zijnde verhard oppervlak;
- n. gewasbeschermingsmiddel met een laag risico: gewasbeschermingsmiddel als bedoeld in artikel 47, eerste lid, van verordening (EG) 1107/2009.

B

Artikel 27b komt als volgt te luiden:

1. Het is niet toegestaan om gewasbeschermingsmiddelen, niet zijnde laag risico middelen, op verharde oppervlakken te gebruiken met uitzondering van in bij ministeriële regeling aan te wijzen gebieden of omstandigheden.
2. De in het eerste lid bedoelde gebieden of omstandigheden hebben betrekking op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen
 - a) die noodzakelijk zijn voor een veilige exploitatie van bedrijfsmatige activiteiten of inrichtingen;
 - b) die noodzakelijk zijn voor de bescherming van de gezondheid van mens, dier of milieu of
 - c) op specifieke terreinen voor recreatieve doeleinden of het beoefenen van sport die vanwege hun aard of omvang redelijkerwijze niet op een andere wijze kunnen worden onderhouden.
3. Het eerste lid geldt niet voor landbouwbedrijven voor zover die zijn bestemd voor het telen of kweken van gewassen.

C

Artikel 27 c vervalt

Artikel II

Artikel 27b van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden komt als volgt te luiden:

1. Het is niet toegestaan om gewasbeschermingsmiddelen, niet zijnde laag risico middelen, te gebruiken met uitzondering van in bij ministeriële regeling aan te wijzen gebieden of omstandigheden.
2. De in het eerste lid bedoelde gebieden of omstandigheden hebben betrekking op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen
 - a) die noodzakelijk zijn voor een veilige exploitatie van bedrijfsmatige activiteiten of inrichtingen;
 - b) die noodzakelijk zijn voor de bescherming van de gezondheid van mens, dier of milieu of
 - c) op specifieke terreinen voor recreatieve doeleinden of het beoefenen van sport die vanwege hun aard of omvang redelijkerwijze niet op een andere wijze kunnen worden onderhouden.
3. Het eerste lid geldt niet voor landbouwbedrijven voor zover die zijn bestemd voor het telen of kweken van gewassen.
4. Het eerste lid geldt niet voor anderen dan professionele gebruikers voor zover het gebruik op een niet-verhard oppervlak betreft.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst met uitzondering van artikel II, dat in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN,

Nota van toelichting

Algemeen

1. Inleiding

Dit besluit bevat een wijziging van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden. De wijziging regelt dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op verharde oppervlakken in 2016 en op alle overige oppervlakken in 2017 niet meer is toegestaan. De wijziging richt zich op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, voor zover die niet in de landbouw worden gebruikt.

2. Aanleiding voor het besluit

Een duurzame land- en tuinbouw voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder dat daarmee de behoeften van toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in gevaar worden gebracht. Duurzame gewasbescherming is een sleutelbegrip als het gaat om een effectieve beheersing van ziekten en plagen. De evaluatie van het gewasbeschermingsbeleid van de afgelopen beleidsperiode laat zien dat er de afgelopen periode veel is bereikt qua verduurzaming van gewasbescherming¹. De risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zijn duidelijk verminderd. Het water is schoner geworden. De concurrentiekracht van de land- en tuinbouwsector is door het gewasbeschermingsbeleid niet verminderd. Desondanks zijn niet alle gewenste doelen bereikt.

Daarom schetst de Kabinetsnota 'Gezonde Groei, Duurzame Oogst; tweede Nota duurzame gewasbescherming' (hierna: tweede Nota duurzame gewasbescherming²) een strategie, doelstellingen en maatregelen voor de verdere verduurzaming van de gewasbescherming. Voor het onderwerp 'Gebruik buiten de landbouw' kondigde de tweede Nota duurzame gewasbescherming de overstap naar 'niet-chemische gewasbescherming' aan. Die ambitie had nog alleen betrekking op de professionele onkruidbestrijding op verharde oppervlakken en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op sport- en recreatieterreinen. Voor het niet-professioneel (particulier) gebruik ging de tweede Nota duurzame gewasbescherming uit van maatregelen om de risico's van onzorgvuldig gebruik te verminderen.

In overleg met de Tweede Kamer der Staten-Generaal (verder: Tweede Kamer) zijn deze ambities aangescherpt. De brief van 6 februari 2014 gaat uit van een 'verbod' voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op verharde oppervlakken³. De ingangsdatum van begin 2016 is toegezegd in een overleg met de Tweede Kamer; dat betekent dat de maatregel ingaat vóór aanvang van het onkruidbestrijdingsseizoen van 2016⁴. Voor het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op overige

¹ Rapport, Bijlage bij de brief van 8 maart 2012, Kamerstukken II 2011/12, 27 858, nr. 102

² Nota, Bijlage bij de brief van 14 mei 2013, Kamerstukken II 2012/13, 27 858, nr. 146

³ Brief van 6 februari 2014, Kamerstukken II 2013/14, 27 858, nr. 227

⁴ Blz. 30 van Verslag van een gehouden Algemeen Overleg op 4 december 2014, Kamerstukken II 2014/15, 27 858, nr. 297

terreinen buiten de landbouw, stelt de brief de ingangsdatum van een verbod op november 2017. Voor beide maatregelen is voorzien in gelimiteerde uitzonderingen.

3. Hoofdpijnen van het besluit

Het besluit beoogt een verdere verduurzaming van de gewasbescherming. Daartoe schrijft het besluit maatregelen voor, die moeten leiden tot het (gedeeltelijk) behalen van doelen op het gebied van bescherming van de waterkwaliteit en de volksgezondheid. De Tweede Kamer heeft de doelen en maatregelen voor de gewasbescherming buiten de landbouw onder meer besproken tijdens het overleg van 1 juli 2013⁵.

Doelstellingen

De tweede Nota duurzame gewasbescherming bepaalt de doelstellingen voor de bescherming van het oppervlaktewater en van de volksgezondheid.

Voor de kwaliteit van het oppervlaktewater gelden twee kwantitatieve doelstellingen. Voor de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater is de doelstelling uitgedrukt als een afname van het aantal overschrijdingen van de milieukwaliteitsnormen. De tweede doelstelling geldt specifiek voor de kwaliteit van het oppervlaktewater dat is bestemd voor de drinkwaterbereiding. Die doelstelling is uitgedrukt als een afname van het aantal overschrijdingen van de drinkwaternorm.

tabel 1: Doelstellingen kwaliteit oppervlaktewater

	2018	2023
aantal overschrijdingen van milieukwaliteitsnormen	afname 50%	afname 90%
aantal overschrijdingen van drinkwaternorm	afname 50%	afname 95%

De reductiepercentages zijn gerelateerd aan het referentiejaar 2013.

Daarnaast hecht het Kabinet grote waarde aan de bescherming van de volksgezondheid. Het risico van blootstelling beperkt zich niet tot bijvoorbeeld omwonenden en passanten van landbouwpercelen. Ook buiten de landbouw kunnen burgers, kwetsbare groepen zoals kinderen, worden blootgesteld aan gewasbeschermingsmiddelen. Het Kabinet wil de blootstelling van burgers aan gewasbeschermingsmiddelen voorkomen of zoveel mogelijk verminderen.

Uitgangspunten

In het milieubeleid wordt een zo hoog mogelijk niveau van bescherming van het milieu nagestreefd. Om dat niveau te bereiken, moeten maatregelen worden getroffen die de nadelige gevolgen van activiteiten voor het milieu voorkomen. Niet altijd blijkt het echter mogelijk door het nemen van haalbare en betaalbare maatregelen die nadelige gevolgen te vermijden. In dat geval moeten zij zoveel mogelijk worden beperkt. Het is dus nadrukkelijk niet de bedoeling dat in dit besluit de maatregelen worden voorgeschreven die er volgens een beoordeling slechts toe leiden dat de normen *nét* niet worden overschreden. Integendeel, de maatregelen beogen de negatieve gevolgen voor het milieu als gevolg van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te voorkomen of, als dat niet mogelijk blijkt, zoveel mogelijk te beperken.

⁵ Verslag van een Notaoverleg gehouden op 1 juli 2013, Kamerstukken II 2012/13, 27 858, nr. 210

Dit beginsel sluit aan bij de uitgangspunten van de Europese Richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden (PbEU 2009, L 309). Volgens deze Richtlijn moeten lidstaten 'alle nodige maatregelen nemen om bestrijding met een lage pesticideninzet te bevorderen'. Het Nederlandse gewasbeschermingsbeleid hanteert daarom een voorkeursvolgorde voor de maatregelen die kunnen worden ingezet om ziekten, plagen en onkruiden te beheersen. Een terreinbeheerder treft eerst preventieve maatregelen, zoals gezond uitgangsmateriaal voor de inrichting van parken. Voor verharde oppervlakken gaat het bijvoorbeeld om een onkruidwerend ontwerp van de buitenruimte. Indien die maatregelen onvoldoende zijn, kan hij vervolgens gebruik maken van methoden en technieken waarbij geen gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast, zoals biologische bestrijders of teelttechnische maatregelen. Voor verharde oppervlakken gaat het om mechanische of thermische onkruidbestrijding, dat zijn technieken die het onkruid bestrijden met borstels, selectieve heet-watertoediening en dergelijke. Indien tenslotte ook deze maatregelen ontoereikend blijken, mogen gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast.

Daarnaast gelden de algemene beginselen uit het bestuursrecht. Maatregelen moeten nodig zijn, in die zin dat in het verleden genomen maatregelen niet of niet voldoende hebben bijgedragen aan het gestelde doel. Voorts moeten maatregelen geschikt zijn, dus effectief voor het bereiken van het doel. Een maatregel moet ook evenredig zijn, in die zin dat het gunstig effect van de maatregel opweegt tegen de nadelige effecten die aan andere belangen worden toegebracht.

Deze aspecten worden in de volgende paragrafen uitgewerkt.

4. Toestand van het milieu

De afgelopen jaren is het aquatisch milieu in Nederland schoner geworden. Dat blijkt uit de evaluatie van het gewasbeschermingsbeleid⁶.

De resterende milieubelasting vanwege het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is echter nog substantieel.

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw is aanzienlijk. Op verhardingen werd in 2012 in totaal 139.740 kilogram onkruidbestrijdingsmiddelen gebruikt, volgens het rapport 'Bestrijdingsmiddelengebruik bij niet-landbouwkundige toepassingen' (Deltares, 2014). De mate van gebruik is beperkt, vergeleken met de landbouw, maar de milieubelasting is groot vanwege de snelle vrijwel directe belasting van het oppervlaktewater door afspoeling. Wat betreft de werkzame stof glyfosaat, het belangrijkste bestanddeel van de onkruidbestrijdingsmiddelen die op verhardingen worden gebruikt, is het aantal normoverschrijdingen vanaf 2000 gedaald, maar sinds 2006 stagneert deze dalende trend en blijft zij boven de norm.

Het gebruik op de overige terreinen bedraagt 81.336 kilogram, volgens de meest recente raming⁷.

⁶ Van Eerdt, M. et al. (2012), Evaluatie van de nota Duurzame gewasbescherming, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving

⁷ Blz. 22 van het rapport 'Inventarisatie niet-landbouwkundig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen', bijlage bij de brief van 6 februari 2014, Kamerstukken II 2013/14, 27 858, nr. 227

De initiatieven van de afgelopen jaren zijn ontoereikend om de Kabinetsdoelstellingen te realiseren. Schadelijker onkruidbestrijdingsmiddelen zijn vervangen. Er heeft communicatie plaatsgevonden over de nadelige gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen en over niet-chemische alternatieven. In de praktijk zijn preventieve maatregelen en toepasbare technieken voor niet-chemische gewasbescherming beschikbaar gekomen. De wet- en regelgeving is aangescherpt. Het buitenland heeft initiatieven ondernomen ter bescherming van het aquatisch milieu en de volksgezondheid.

De risico's zijn echter niet geminimaliseerd en normoverschrijdingen zijn niet beëindigd. In deze paragraaf wordt op de bovengenoemde initiatieven ingegaan.

Vervanging schadelijker onkruidbestrijdingsmiddelen en communicatie

In de jaren negentig veroorzaakten onkruidbestrijdingsmiddelen met de werkzame stof diuron veel normoverschrijdingen. Deze stof werd eind jaren negentig van de Nederlandse markt geweerd. Dat gebeurde ook met onkruidbestrijdingsmiddelen op basis van de werkzame stoffen simazine en atrazine. Vanaf 2006 heeft de Stuurgroep Implementatie Duurzaam Terreinbeheer communicatie-activiteiten georganiseerd, zoals voorlichtingsbijeenkomsten. In vaktijdschriften zijn artikelen gepubliceerd over gewasbescherming zonder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

In deze periode van communicatie over vrijwillige gebruiksreductie, heeft het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen (verder: Ctgb) in januari 2007 de toelatingsbesluiten voor glyfosaathoudende onkruidbestrijdingsmiddelen gewijzigd. De middelen mogen alleen worden gebruikt, mits de zogenoemde DOB-methode ('Duurzaam OnkruidBeheer op verhardingen') wordt gehanteerd. De DOB-methode bestaat uit een set richtlijnen, op basis waarvan terreinbeheerders en uitvoerders afspraken kunnen maken over de in te zetten onkruidbestrijdingsmethoden en onkruidbestrijdingsmiddelen.

Voorschriften nationale wetgeving

Algemene regels beperken sinds 2011 het toegelaten gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. Deze regels gelden aanvullend op de voorschriften van het Ctgb voor specifieke gewasbeschermingsmiddelen.

Het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden schrijft voor dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen achterwege blijft of wordt geminimaliseerd op wegen en andere infrastructuur in de nabijheid van oppervlaktewater of grondwater. Die verplichting geldt ook voor het gebruik op verharde oppervlakken waar een groot risico van afspoeling naar oppervlaktewater of rioleringsystemen bestaat, en voor gebruik op zeer doorlaatbare oppervlakken in de nabijheid van oppervlaktewater of grondwater (artikel 27b Bgb). Bovendien geldt in niet-landbouwgebieden die door het grote publiek of kwetsbare groepen wordt gebruikt, het voorschrift dat uitsluitend gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico of biologische bestrijdingsmethoden mogen worden gebruikt (artikel 27c Bgb).

Behalve deze specifieke voorschriften blijven de algemene voorschriften onverkort van toepassing. Het gaat bijvoorbeeld over de verplichting om te beschikken over een bewijs van vakbekwaamheid (artikel 17 Bgb), het bijhouden van een register (artikel 67 van de Verordening toelating gewasbeschermingsmiddelen) en over een gewasbeschermingsplan (artikel 26 Bgb). Met ingang van 2015 is het

gewasbeschermingsplan vervangen door de verplichting tot het bijhouden van een gewasbeschermingsmonitor.

Daarnaast zijn voorschriften opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer en het Besluit lozen buiten inrichtingen. Volgens beide besluiten mogen gewasbeschermingsmiddelen uitsluitend op half-open en gesloten verhardingen worden gebruikt als de kans op neerslag voor een periode van vierentwintig uur niet groter is dan 40%. De gewasbeschermingsmiddelen moeten pleksgewijs, door middel van selectieve toepassingstechnieken worden toegepast. Gebruik in of nabij straatkolken of putten is niet toegestaan, volgens artikel 3.3 van het Activiteitenbesluit milieubeheer respectievelijk artikel 3.4 van het Besluit lozen buiten inrichtingen.

Voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op sport- of recreatieterreinen gelden andere voorschriften dan voor verhardingen. Binnen veertien meter vanaf de insteek van het oppervlaktewaterlichaam mag alleen mechanisch voortbewogen apparatuur worden gebruikt, die is voorzien van emissiereducerende doppen. De windsnelheid mag gedurende de toepassing niet meer bedragen dan vijf meter per seconde. Binnen een afstand van één meter vanaf de insteek mogen gewasbeschermingsmiddelen alleen pleksgewijs worden toegepast, met gebruik van een afgeschermd kantdop, ingevolge artikel 3.152 van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Behalve deze specifieke voorschriften blijven de algemene voorschriften onverkort van toepassing. Bijvoorbeeld moet de voorgenomen lozing worden gemeld aan het bevoegd gezag (artikel 1.10 van het Besluit lozen buiten inrichtingen) en dient tijdens de lozing de nodige zorg in acht te worden genomen. Dat laatste is voorgeschreven in artikel 2.1 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en van het Besluit lozen buiten inrichtingen.

Ontwikkeling niet-chemische technieken

Sinds ongeveer tien jaar zijn technieken op de markt, waarmee onkruid op verharde oppervlakken zonder gewasbeschermingsmiddelen wordt bestreden. Ongeveer de helft van het gemeentelijk te beheren oppervlak wordt met die technieken beheerd; dat komt overeen met meer dan 30% van het verharde oppervlak in Nederland⁸.

Ook op niet-verharde terreinen wordt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen achterwege gelaten of zoveel mogelijk beperkt. Terreinbeheerders verwachten dat de meeste niet-verharde terreinen zonder gewasbeschermingsmiddelen beheerd kunnen worden. Zij verwachten, kort samengevat, alleen problemen voor terreinen met een zodanige functie dat geen onkruid behoort te worden getolereerd. Dat kan het geval zijn bij golfbanen, natuurgras sportvelden of bepaalde siertuinen. Daarnaast zijn terreinbeheerders van gewasbeschermingsmiddelen afhankelijk voor de bestrijding van bepaalde ongewenste organismen, zoals de eikenprocessierups of de Amerikaanse vogelkers⁹. Een minder schadelijk alternatief is in die gevallen volgens inschatting van de terreinbeheerders evident (nog) niet technisch haalbaar of financieel betaalbaar.

Initiatieven andere lidstaten

Door toepassing van onkruidbestrijdingsmiddelen in andere lidstaten komen gewasbeschermingsmiddelen via de rivieren in Nederland terecht. Ongeveer 40% van de

⁸ Blz. 42 van rapport 'Gewasbescherming en de balans van milieu en economie; berekeningen bij de 2e Nota Duurzame gewasbescherming', LEI-rapport 2012-026, CLM-rapport 783-2012, RIVM-rapport 607407004 (februari 2012, herziene versie)

⁹ Blz. 48 van het rapport 'Inventarisatie niet-landbouwkundig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen' bijlage bij de brief van 6 februari 2014, Kamerstukken II 2013/14, 27 858, nr. 227

vracht aan glyfosaat in de Maas is van Nederlandse herkomst. Die percentuele bijdrage aan de verontreiniging is hoog, vergeleken met de bovenstrooms gelegen lidstaten. De resterende 60% is afkomstig uit Duitsland, België en Frankrijk, die gezamenlijk 78% van het oppervlak van het stroomgebied beslaan¹⁰. Deze lidstaten hebben de afgelopen jaren maatregelen uitgevoerd. Vanwege de inwerkingtreding van de Richtlijn duurzaam gebruik hebben zij hun gewasbeschermingsbeleid heroverwogen en deels aangescherpt.

Duitsland hanteert een verbod op het gebruik op openbare terreinen, zoals tuinen, sport- en golfterreinen of speelplaatsen, met de mogelijkheid van ontheffing in het algemeen belang. Toepassing van een gewasbeschermingsmiddel met een laag risico is toegestaan¹¹.

Frankrijk verbiedt publiekrechtelijke rechtspersonen om met ingang van 31 december 2016 gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken in bepaalde, door het brede publiek bezochte ruimten. Het verbod wordt per 1 januari 2022 uitgebreid tot het niet-professioneel gebruik. Doel van de wet is met name stimulering van het gebruik van niet-chemische methoden en technieken en de bescherming van de volksgezondheid¹². De verboden gelden niet voor gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico, voor middelen waarvan het gebruik toegestaan is in de biologische landbouw (Verordening (EG) nr. 889/2009), voor middelen die zijn vrijgesteld voor gebruik in noodsituaties en voor middelen die staan vermeld op een nationale lijst. Deze nationale lijst zou in 2015 voor de landbouw beschikbaar moeten komen. De lijst zou zijn bedoeld voor zogenoemde 'biocontrol-producten', voor zover die bestaan uit basisstoffen zoals bedoeld in artikel 23 van de Europese toelatingsverordening.

In *Vlaanderen* (Vlaams gewest) mogen vanaf 1 januari 2015 geen gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast op alle terreinen die bij een openbare dienst behoren of daarvoor ten dienste staan. Voor verharde oppervlakken van andere terreinbeheerders die groter zijn dan 200 m², en voor 'alle terreinen die toegankelijk zijn voor publiek of kwetsbare groepen', is pleksgewijze toediening voorgeschreven, alleen voor 'locaties die nog niet pesticidenvrij te beheren zijn'. Bij (her-)aanleg van terreinen moet een 'pesticidentoets' worden uitgevoerd, waarin de mogelijkheden voor een onkruidwerend ontwerp worden onderzocht. Voor andere terreinen geldt een spuitvrije zone van zes meter langs oppervlaktewater¹³.

In *Wallonië* (Waals gewest) is de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen in de openbare ruimten vanaf 1 juli 2014 verboden, tenzij de regering kiest voor een toepassing onder voorwaarden. De voorwaarden behelzen onder meer de uitvoering van een plan, met daarin kwantitatieve doelstellingen en maatregelen, met het 'streven naar

¹⁰ Blz. 10 van het rapport 'Glyfosaat en AMPA in bronnen voor drinkwater' (RIWA, 2013)

¹¹ Paragraaf 17, van het Gesetz zum Schutz der Kulturpflanzen (Pflanzenschutzgesetz)

¹² Artikelen 1 en 2 van LOI n° 2014-110 du 6 février 2014 visant à mieux encadrer l'utilisation des produits phytosanitaires sur le territoire national; voor vervroeging van de datum naar 31 december 2016: Mededeling van de Commissie TRIS/(2014) 03101, nummer notificatie 2014/0514/F-C40A

¹³ Artikel 7, van het Decreet houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse gewest; artikel 4, van het Besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten (...)

het niet aanwenden van gewasbeschermingsmiddelen ('zero fyto') op het geheel van de openbare ruimten voor uiterlijk 31 mei 2019¹⁴.

5. Maatregelen voor een duurzame gewasbescherming

Het Kabinet wil dat in Nederland in 2023 nagenoeg geen overschrijdingen meer mogen plaatsvinden van respectievelijk de drinkwaternorm en de milieukwaliteitsnormen. Als tussendoelstelling geldt voor 2018 een afname met vijftig procent ten opzichte van 2013. Wat betreft de bescherming van de volksgezondheid, wil het Kabinet de blootstelling van burgers aan gewasbeschermingsmiddelen voorkomen of zoveel mogelijk verminderen.

Om deze algemene doelstellingen voor volksgezondheid en waterkwaliteit te bereiken, kondigt de tweede Nota duurzame gewasbescherming maatregelen aan. De agrarische sectoren zullen maatregelen uitvoeren en ook van gebruikers buiten de landbouw worden inspanningen gevergd.

In gebieden buiten de landbouw worden verschillende soorten gewasbeschermingsmiddelen toegepast. 'Gewasbeschermingsmiddelen' zijn de middelen zoals bedoeld in artikel 2 van de Verordening toelating gewasbeschermingsmiddelen, dus met inbegrip van gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico en de middelen die in de biologische landbouw worden gebruikt. Op verharde oppervlakken zoals winkelstraten, parkeerplaatsen of industrieterreinen worden bijna uitsluitend onkruidbestrijdingsmiddelen toegepast. Op overige terreinen zoals parken of sportvelden worden ook andere soorten middelen gebruikt, zoals middelen die schimmels in de bodem bestrijden.

Verharde oppervlakken

Het besluit staat ten eerste het professioneel en particulier (niet-professioneel) gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet meer toe. Met de toepassing van preventieve maatregelen en van niet-chemische onkruidbestrijdingstechnieken kan het onkruid worden bestreden tot de in de praktijk gewenste niveaus. De meest voorkomende preventieve maatregel is een onkruidwerend ontwerp van de buitenruimte, waardoor bestrijding niet of minder vaak behoeft plaats te vinden. Met 'niet-chemische onkruidbestrijding' worden de technieken voor mechanische of thermische onkruidbestrijding bedoeld. Onkruid wordt met borstels of een maaier bestreden, of met selectieve warmtetoediening, vooral via hete lucht of heet water. Daarbij worden geen gewasbeschermingsmiddelen op het te bestrijden organisme (onkruid) toegediend.

Van deze maatregel zijn de gevallen uitgezonderd, waarin de toepassing van preventieve maatregelen en niet-chemische onkruidbestrijdingsmethoden niet toereikend is. Het betreft de situaties waarin veiligheidsvoorschriften aantoonbaar verplichten tot onkruidbestrijding, en toepassing van gewasbeschermingsmiddelen daarvoor technisch de enige mogelijkheid vormen. Een dergelijke situatie kan zich voordoen op bedrijven waar het onkruid in de directe nabijheid van een opslag van brandbare vloeistoffen moet worden bestreden. Indien zich een uitzonderingssituatie voordoet, mogen

¹⁴ Artikel 3 van het Décret instaurant un cadre pour parvenir à une utilisation des pesticides compatible avec le développement durable (...); artikel 4 van het Arrêté ministériel relatif au plan de réduction de l'application des produits phytopharmaceutiques dans les espaces publics

onkruidbestrijdingsmiddelen worden toegepast, met inachtneming van de voorschriften uit het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Activiteitenbesluit milieubeheer en het Besluit lozen buiten inrichtingen. Ook het gebruik van een 'gewasbeschermingsmiddel met een laag risico', zoals bedoeld in artikel 47, van de Europese Verordening toelating gewasbeschermingsmiddelen, blijft toegestaan. Toepassing moet plaatsvinden in lijn met de criteria van het certificatieschema van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer, niveau Goud of Zilver, van de stichting Milieukeur. Dat vloeit voort uit de motie van de Tweede Kamer van 20 februari 2014, Kamerstukken II 2013/14, 27 858, nr. 239.

Overige terreinen

Voorts is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op overige terreinen buiten de landbouw met ingang van november 2017 niet meer toegestaan. Deze worden in de wetstekst als niet-verharde oppervlakken aangeduid.

Voor deze maatregel gelden uitzonderingen.

Voor een aantal terreinen zijn nog onvoldoende niet-chemische technieken en methoden beschikbaar om ziekten, plagen en onkruiden effectief te bestrijden. Dat is het geval op sport- en golfterreinen, in siertuinen en op recreatiebedrijven, voor zover het gaat om de niet-verharde oppervlakken. Met de betreffende sectoren worden afspraken (Green Deals) gemaakt, met als doel minimalisering van het gebruik en van de risico's.

Daarnaast blijft het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toegestaan voor de bestrijding van 'lastige situaties'. Dat zijn situaties waarin maatschappelijk of bedrijfsmatig de bestrijding van een bepaalde ziekte, plaag of onkruid nodig is en toepassing van gewasbeschermingsmiddelen technisch en financieel de enige mogelijkheid vormen. Concreet gaat het dan bijvoorbeeld om de bestrijding van Amerikaanse vogelkers.

Het niet-professioneel (particulier) gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op overige terreinen blijft eveneens toegestaan. Met de aanbieders van gewasbeschermingsmiddelen voor deze groep gebruikers worden afspraken (Green Deal) gemaakt, met als doel minimalisering van het gebruik en van de risico's.

In de uitzonderingssituaties blijft het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen of van gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico vooralsnog toegestaan. Voor gewasbeschermingsmiddelen stellen het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Activiteitenbesluit milieubeheer en het Besluit lozen buiten inrichtingen beperkingen. Op grond van bovengenoemde motie worden ook voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico voorschriften gesteld, die de bescherming van het aquatisch milieu beogen.

De beschreven uitzonderingen op het verbod zijn afhankelijk van de aard van de bedreiging, de plaatselijke omstandigheden en activiteiten waarbij bestrijdingsmiddelen worden ingezet en de risico's voor mens of milieu. De gebieden of situaties die nopen tot het gebruik van chemische gewasbescherming worden nader uitgewerkt in een ministeriële regeling.

6. Gevolgen van het besluit

Sinds 2011 stellen het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, het Activiteitenbesluit milieubeheer, het Besluit lozen buiten inrichtingen en de toelatingsbesluiten van specifieke gewasbeschermingsmiddelen beperkingen aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. Het gebruik moet in delen van Nederland achterwege blijven en aan de apparatuur en wijze van gebruik worden voorschriften gesteld. Ten opzichte van bestaande regels genereert dit besluit geen vermeerdering van de lastendruk.

Desondanks heeft het onafhankelijk adviesbureau Tauw onderzoek uitgevoerd naar de technische haalbaarheid en de financiële betaalbaarheid van de maatregelen.

Verharde oppervlakken

Overheden, voornamelijk gemeenten, beheren ongeveer zestig procent van de verhardingen (26.500-35.000 hectaren) in Nederland. De overige veertig procent wordt beheerd door bedrijven of burgers. Ongeveer de helft van de gemeentelijke verhardingen wordt beheerd zonder gebruik te maken van gewasbeschermingsmiddelen. Voor de verhardingen die door bedrijven en burgers worden beheerd, is dat ongeveer tien procent¹⁵.

Het eerste onderzoek bespreekt de voor- en nadelen van de verschillende technieken voor onkruidbestrijding op verhardingen. Het rapport 'Inventarisatie onkruidbestrijding op verhardingen', is op 14 mei 2013 aan de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2012/13, 27 858, nr. 146). De resultaten zijn gebaseerd op enquêtes en interviews; tientallen (gemeentelijke) terreinbeheerders en dienstverlenende aannemers hebben medewerking aan het onderzoek verleend.

Het onderzoek gaat in op preventieve maatregelen en op zogenoemde curatieve technieken, die het onkruid mechanisch, thermisch of met de inzet van onkruidbestrijdingsmiddelen tegengaan. De onderzoekers concluderen dat de onderzochte technieken geschikt zijn, dus effectief voor het bestrijden van onkruid. Het door terreinbeheerders gewenste kwaliteitsniveau kan in de praktijk met alle technieken en combinaties van technieken worden gerealiseerd.

Het onderzoek geeft vervolgens geen berekening van de totale kosten voor geheel Nederland. Een dergelijke extrapolatie is niet verantwoord, onder meer omdat de kostprijzen binnen ruime bandbreedten variëren. Wel worden conclusies getrokken over de kosten per eenheid beheerd oppervlak. Gemeentelijke terreinbeheerders die nog onkruidbestrijdingsmiddelen toepassen, moeten als zij overstappen naar andere methoden en technieken, rekening houden met een relevante stijging van de kosten per eenheid beheerd oppervlak. Deze toename wordt in het rapport gekwantificeerd. De kosten kunnen substantieel worden verminderd, vooral door een betere inzet van technieken en beter aanbesteden. Daarvan zijn praktijkvoorbeelden beschikbaar. Hogere kosten per eenheid beheerd oppervlak betekenen niet automatisch hogere onderhoudsbudgetten. Sommige gemeenten laten het budget voor onkruidbestrijding geleidelijk oplopen of accepteren een iets minder maar nog steeds acceptabel kwaliteitsniveau. Andere gemeenten 'schuiven binnen de begroting'; dat is in de praktijk ook goed mogelijk omdat het budget voor onkruidbestrijding een beperkt deel uitmaakt

¹⁵ Blz. 42, van rapport 'Gewasbescherming en de balans van milieu en economie; berekeningen bij de 2e Nota Duurzame gewasbescherming', LEI-rapport 2012-026, CLM-rapport 783-2012, RIVM-rapport 607407004 (februari 2012, herziene versie)

van het totale budget voor het beheer van de openbare ruimte, namelijk 0,3-3,6%. Bij de helft van de gemeenten uit de steekproef was dit minder dan 1%.

De kosten van onkruidbestrijding op verhardingen die door bedrijven en burgers worden beheerd, variëren binnen een zeer ruime bandbreedte. Het rapport geeft inzicht in de kosten, maar een verantwoorde weergave van de gemiddelde of mediane kosten is vanwege de variatie niet goed mogelijk. Gemiddeld zijn de te beheren oppervlakken kleiner, en de kosten per oppervlakte-eenheid voor deze terreinbeheerders hoger dan die voor gemeentelijke terreinbeheerders. Terreinen die door één of enkele aannemers worden onderhouden, kunnen verspreid liggen over Nederland. Dat leidt tot relatief hogere logistieke kosten voor de terreinbeheerder.

Het rapport geeft tevens een ruwe raming van de kosten van onkruidbestrijding door particulieren. De kosten variëren sterk, afhankelijk van de gekozen methode of techniek. De voor- en nadelen van de beschikbare methoden en technieken en de kosten lopen zodanig ver uiteen dat alleen conclusies met daarin indicatieve bedragen verantwoord zijn.

Overige terreinen

Gewasbeschermingsmiddelen worden ook op de zogenoemde overige terreinen buiten de landbouw gebruikt. Het betreft diverse typen terreinen, waar vooral onkruidbestrijdingsmiddelen worden toegepast. De notitie 'Inschatting niet-landbouwkundig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen; annex bij Nota 637' (Alterra, 2013) geeft de volgende inschatting van de totale oppervlakte aan overige terreinen:

tabel 2: Te beheren oppervlakken in hectaren,

<i>terreintype</i>	<i>overheden</i>	<i>bedrijven</i>	<i>particulieren</i>
Gazon/gras	64.600	32.600	71.900
Berm	36.100	niet van toepassing	niet van toepassing
Sierbeplanting (binnen bebouwde kom)	29.300	5.800	46.800
Landschappelijke beplanting (binnen bebouwde kom)	32.900	8.000	niet van toepassing
Bos en natuur	649.000	15.200	21.300
Grassportveld	8.800	2.200	niet van toepassing
Golfterrein	niet van toepassing	9.500	niet van toepassing
Oeverstrook/overig	367.400	42.700	42.100

Het tweede onderzoek van het onafhankelijk adviesbureau Tauw gaat over de niet-chemische gewasbescherming op overige terreinen buiten de landbouw. Het rapport 'Inventarisatie niet-landbouwkundig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen' is op 6 februari 2014 aan de Tweede kamer toegestuurd (Kamerstukken II 2013/14, 27 858, nr. 227). Op basis van een representatief aantal enquêtes en gesprekken met deskundigen beschrijft het rapport kwalitatief de financiële betaalbaarheid van niet-chemische technieken en methoden. Vanwege de kosten van die technieken en methoden is in een aantal situaties een (tijdelijke) uitzondering op de maatregelen geadviseerd. Dat is het geval voor sport- en recreatieterreinen, bepaalde siertuinen en bepaalde recreatieterreinen. Een uitzondering op de maatregelen wordt ook geadviseerd voor het particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en voor de bestrijding van zogenoemde 'lastige situaties', waarin het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen praktisch de enige reële optie is.

Branche-organisaties ondernemen initiatieven om op terreinen en in situaties waarvoor een uitzondering geldt, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen

en zo te komen tot verdere verduurzaming van het beheer. De afspraken worden vastgelegd in zogenoemde Green Deals.

Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het besluit

Naar verwachting is de bereidheid tot een spontane naleving van de voorschriften groot. Het uitgangspunt, dat blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk moet worden voorkomen, wordt breed gedeeld. De voorschriften passen in het maatschappelijk streven naar een duurzaam terreinbeheer, met zorg voor de leefomgeving. Dat speelt temeer nu de preventieve maatregelen en de mechanische en thermische methoden en technieken zich hebben bewezen; zij worden in de praktijk beschouwd als volwaardig alternatief voor het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen. Op ongeveer de helft van de gemeentelijke verharde oppervlakken worden deze methoden en technieken toegepast.

De bestaande regelgeving biedt aanknopingspunten voor toezicht en indien nodig handhaving. De maatregelen beperken namelijk het toegelaten gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Een 'gebruiker' is iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die een gewasbeschermingsmiddel toepast, toedient, doet toepassen, of doet toedienen. Onder 'gebruiken' wordt volgens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden mede verstaan de aanwezigheid van een werkzame stof, al dan niet in een gewasbeschermingsmiddel, op of in gebouwen, plaatsen, voorwerpen of de grond. Deze definitie beperkt een eventueel handhavend optreden niet tot het moment dat het gewasbeschermingsmiddel daadwerkelijk wordt toegediend.

In het toezicht kan gebruik worden gemaakt van de verschillende voorgeschreven administraties. Paragraaf 4 wijst gebruikers onder meer op de voorschriften tot het bijhouden van een administratie en een gewasbeschermingsmonitor. Professionele gebruikers houden op grond van artikel 67 van de Verordening toelating gewasbeschermingsmiddelen, registers bij van de gewasbeschermingsmiddelen die zij gebruiken, met vermelding van de naam van het gebruikte gewasbeschermingsmiddel, het tijdstip en de dosis van de toepassing, alsook het gebied en het gewas waarop het gewasbeschermingsmiddel werd gebruikt. De gewasbeschermingsmonitor wil bevorderen dat de toepasser leert van ervaringen vanuit het verleden. Als hij gewasbeschermingsmiddelen gebruikt, moet hij bijhouden onder welke omstandigheden hij die middelen en alternatieven toepaste. Daarnaast moet hij de gegevens evalueren, bij voorkeur samen met zijn adviseur.

7. Verhouding tot andere regelgeving

Het Europese Zesde Milieuactieprogramma kondigde in 2002 een Thematische strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden aan¹⁶. Doel van de strategie was een kader 'voor de totstandbrenging van een duurzamer gebruik van pesticiden door vermindering van de risico's en de effecten van pesticidengebruik op de menselijke gezondheid en het milieu op een manier die verenigbaar is met de noodzakelijke bescherming van de gewassen'. Daartoe werd in 2009 de bestaande Richtlijn 91/414/EEG van de Raad van 15 juli 1991 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen vervangen door twee Verordeningen en twee Richtlijnen, waaronder een Verordening

¹⁶ Besluit 1600/2002/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juli 2002 tot vaststelling van het zesde Milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap (PbEU 2002, L 242).

inzake de toelating en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en een Richtlijn over het duurzaam gebruik van die toegelaten middelen.

Verordening toelating gewasbeschermingsmiddelen

De toelating tot de Nederlandse markt en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen worden gereguleerd door de Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG (PbEU 2009, L 309). Doel van de Verordening is harmonisatie van criteria en procedures voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen, onder de waarborg van een hoog beschermingsniveau. Daartoe wordt een uniforme beoordeling en toelating van gewasbeschermingsmiddelen op basis van geharmoniseerde criteria en procedures, gehanteerd.

Volgens de Verordening moet een gewasbeschermingsmiddel aan bepaalde criteria voldoen. Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden besluit over toelating tot de Nederlandse markt op grond van een beoordeling. In de beoordeling maakt het College gebruik van Europees geharmoniseerde beoordelingsmethoden. Uitgaande van goede gewasbeschermingspraktijken en realistische gebruiksomstandigheden en rekening houdend met de zogenoemde Uniforme Beginselen, mag een gewasbeschermingsmiddel onder meer niet leiden tot onaanvaardbare milieueffecten. Indien nodig stelt het College gebruiksvoorschriften om het optreden van onaanvaardbare effecten te voorkomen.

Implementatie van de Verordening heeft plaatsgevonden in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

Richtlijn duurzaam gebruik gewasbescherming

Het duurzaam gebruik van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen wordt gereguleerd door de Richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden (PbEU 2009, L 309). Doel van de Richtlijn is onder meer de vermindering van de risico's en effecten van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de menselijke gezondheid en het milieu. Daartoe worden beperkingen gesteld aan het toegelaten gebruik. Passende maatregelen moeten worden genomen om een duurzaam gebruik te stimuleren en de afhankelijkheid van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te beperken. De maatregelen uit de Richtlijn vormen een aanvulling op, en mogen geen afbreuk doen aan de maatregelen uit de bovengenoemde Europese Verordening.

Achtergrond van de Richtlijn is, dat een toegelaten gewasbeschermingsmiddel niet zonder meer duurzaam wordt gebruikt. Duurzaamheid is op zichzelf ook geen criterium voor toelating op grond van de Verordening. Uitgangspunten, voorschriften en normen uit het toelatingsbeleid verschillen dan ook met die uit het milieubeleid voor gewasbeschermingsmiddelen. Zij staan juridisch los van elkaar.

De Richtlijn is op dit moment geïmplementeerd in het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, het Activiteitenbesluit milieubeheer en het Besluit lozen buiten inrichtingen. Een transponeringstabel is opgenomen in de Nota van

Toelichting, die als bijlage bij de brief van 29 maart 2011 was gevoegd (Kamerstukken II 2011/12, 32 372, nr. 47).

Nationale regelgeving

In beginsel worden eventuele nadere regels voor implementatie van de Richtlijn duurzaam gebruik gesteld op basis van de desbetreffende specifieke wetgeving, zoals de Wet milieubeheer, de Natuurbeschermingswet en de Waterwet. Voor het geval de rechtsgrondslag in die wetgeving om enige reden niet passend is, voorziet de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden in een aanvullende grondslag. Die aanvullende grondslag kan nodig zijn, omdat het kader van de Richtlijn op onderdelen afwijkt van de kaders in de genoemde wetten¹⁷. Het is op zich, wellicht, mogelijk om de kaders van al deze wetten te doen aansluiten bij het kader van de Richtlijn, maar het is efficiënt om in de wetgeving die zich specifiek op gewasbescherming richt, als vangnet aanvullende grondslagen op te nemen. Deze grondslagen zijn geformuleerd in de artikelen 79, 80 en 80a van de wet.

8. Reacties naar aanleiding van de inspraakprocedure

PM

II. Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A

Artikel 1, onderdelen l en m

Onder verhard oppervlak (onderdeel l) wordt onder meer verstaan bebouwing (bouwwerken, gebouwen), wegen, pleinen, parkeerplaatsen, bedrijfsterreinen en andere infrastructuur. Ook gaat het om andere bodemverhardingen die beogen een oppervlak beter bruikbaar of begaanbaar voor opstal, voetgangers of verkeer te maken of draagvlak te geven. Dit zijn niet alleen stenen verhardingen; ook verhardingen met andere materialen die zijn aangelegd voor een betere verplaatsing van mens of vervoermiddel vallen hieronder, zoals verblijfplaatsen of paden van schelpen, verharde (gefabriceerde) klei of steenslag (grind). Op de bodem aangebracht organische materialen zoals houtsnippers of zaagsel vallen buiten de definitie van verhard oppervlak.

Niet-verharde oppervlakken (onderdeel m) zijn gronden alle gronden die niet als verhard worden aangemerkt. Dit zijn naast natuurlijke ondergronden van zand en gras ook grondoppervlakken met onverharde materialen zoals bodemoplegging met houtsnippers of gruis.

Onderdeel B

¹⁷ Blz. 11 van de Memorie van Toelichting bij de wijziging van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Kamerstukken II 2009/10, 32 372, nr. 3

Artikel 27b

Artikel 27b beoogt de waterkwaliteit te verbeteren en de menselijke gezondheid verder te beschermen tegen het vermijdbaar gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Het eerste lid van artikel 27b verbiedt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op verharde oppervlakten met uitzondering van laag risico middelen en bij ministeriele regeling te bepalen gevallen.

Er worden bij dit verbod drie categorieën van uitzonderingen genoemd waarbij gewasbeschermingsmiddelen zijn toegestaan. De eerste, in het tweede lid, onder a, heeft betrekking op een veilig beheer en gebruik van gebieden of inrichtingen noodzakelijk is dat bepaalde (chemische) gewasbeschermingsmiddelen worden ingezet. Deze geldt ook voor artikel 27b zoals hiervoor genoemd. De nader te regelen uitzondering van het tweede lid, onder b, hangt samen met de effectieve bestrijding van risicovolle plagen waarbij de inzet van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen nodig is om gezondheid van de mens of het milieu te beschermen. Voorbeelden zijn de Amerikaanse vogelkers die ernstige schade kan toebrengen aan het plaatselijke ecosysteem of de eikenprocessierups die schadelijk kan zijn voor de menselijke gezondheid. Een uitzondering als bedoeld in het tweede lid, onder c, betreft de bestrijding van onkruid op terreinen met een specifieke functie waar onkruid zeer verstorend kan werken voor het beoogde gebruik van die terreinen. Voorbeelden zijn sport- en golfterreinen en siertuinen zoals rosaria en bloemhoven. Ook kan het gaan om grote recreatiebedrijven met een zeer arbeidsintensief beheer, zoals campings, waar bestrijding zonder bepaalde (chemische) gewasbeschermingsmiddelen onvoldoende effectief is om hinder te voorkomen voor het recreatieve gebruik door gasten. Een effectieve bestrijding van overmatig onkruid kan ook in het belang zijn het voorkomen en beperken van brandgevaar op recreatieterreinen. De uitzonderingen kunnen worden beperkt en er kunnen aanvullende voorwaarden aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen worden gesteld. Hiermee wordt bereikt dat alleen in de gevallen dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen onvermijdbaar is, vrijstelling van het verbod wordt verleend.

Landbouwbedrijven die in gebruik zijn voor het telen of kweken van gewassen zijn in het derde lid uitgezonderd van het verbod. Deze activiteit betreft het telen van met name groente, fruit en bloemen in de open lucht en in besloten ruimten zoals glastuinbouw en gebouwen.

Artikel II

Zoals in het algemeen deel van de nota van toelichting is aangegeven, geldt het verbod initieel alleen voor verharde terreinen. In 2017 wordt beoogd het verbod uit te breiden tot het gebruik door professionele gebruikers op onverharde terreinen. Artikel II bevat een aangepaste versie van artikel 27b, waarin een uitbreiding van de reikwijdte van het verbod tot uitdrukking komt.

In het eerste lid van dit artikel 27b worden geen oppervlakten gespecificeerd, waardoor het verbod geldt op alle oppervlakten (buiten de landbouw).

In het vierde lid van dit artikel 27b worden niet-professionele gebruikers uitgezonderd van het verbod voor zover het gebruik op onverharde terreinen betreft.

Dit artikel treedt op een later tijdstip in werking, waarschijnlijk met ingang van 1 januari 2018.

Artikel III

Alle onderdelen van het wijzigingsbesluit, met uitzondering van Artikel II, zijn beoogd om in werking te treden op of niet lang na 1 januari 2016. Op deze wijze is het verbod tijdig van kracht voor het spuitseizoen in 2016 start.

Artikel II treedt op een later moment in werking. Dit onderdeel bevat een versie van artikel 27b dat zowel op verharde al onverharde terreinen geldt. Als dit artikel in werking treedt zal het in 2016 gewijzigde artikel 27b worden vervangen.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

Wilma J. Mansveld